

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi

Academic Journal of History and Idea

ISSN: 2148-2292

10 (2) 2023

<https://doi.org/10.46868/atdd.2023>.

Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş tarihi | Received: 10.10.2023

Kabul tarihi | Accepted: 30.10.2023

Yayın tarihi | Published: 10.11.2023

Gövhər xanım Nağıyeva

<https://orcid.org/0000-0002-9900-0670>

Baku State University, Faculty of Eastern Sciences, Azerbaijan, aghayeva500@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Nağıyeva, G. (2023). Qətran Təbrizinin Divanında rənglər və onların məna çalarları. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, Türkiyə-Azərbaycan İlişkilerinin 100. Yılı Özel Sayısı*, 10 (2), 650-676.

Qətran Təbrizinin “Divan”ında “rənglər” və onların məna çalarları

Xülasə

Bu məqalədə XI əsr şairi Qətran Təbrizinin “Divan”ında işlənən rəng adları və onların çalarlarından istifadə üsulu araşdırılmışdır. Hətta Qətran Təbrizinin “Divan”ını XI əsrdə fars dilində işlənən əksər rəng adlarının qiymətli mənbəsi adlandırmaq olar. “Divan”da tezlik baxımından qırmızı, sarı, qara və yaşıl rənglərinə çox təsadüf olunur. Məlum olduğu ki, rənglərin hər birinin öz mənası vardır. Şair rəngin köməyi ilə qəzəb, qorxu, sevgi, eşq və s. kimi hiss-həyəcanlarını ifadə edir. Bu məqalədə Qətran Təbrizinin istifadə etdiyi rənglər haqqında araşdırma aparılmışdır. Məna çaları yaratdığı maraqlı birləşmələrdən “qırmızı göz yaşı”, “qara ürək”, “(aşıqin) göy qəlbi”, “yaşıl baş”, “qara hicran”, “qara baş”, “yaşıl gor”, “qara sünbül”, “qara ay”, “qara hava”, “qırmızı düşmən”, “sarı qan”, “sarı ay”, “yaşıl qaradərili” və s. göstərmək olar. “Divan”da işlənən rəngləri quruluş baxımından sadə, düzəltmə və mürəkkəb olaraq üç hissəyə bölünmüşdür. Şairin işlətdiyi rəng adları yaranma baxımından üç hissəyə bölünmüşdür: Bəzək və cəvahir adlarından düzələn rənglər (yaqut, mina, mirvari, mərcan, əqiq, gümüş, firuzə və s.), gül adlarından düzələn rənglər (gülnar, lalə, bənövşə, ərğəvan), digər adlardan yaranan adlar (atəş, ayna, mey, gecə, su, şərab və s.)

Açar sözlər: *Qətran Təbrizi, Divan, qırmızı, sarı, qara*

"Colors" and their shades of meaning in "Divan" of Qatran Tabrizi

Abstract

In this article, the color names used in the "Divan" of the 11th century poet Qatran Tabrizi and the method of using their shades are investigated. Even the "Divan" of Qatran Tabrizi can be called a valuable source of most of the color names used in Persian language in the 11th century. In terms of frequency, red, yellow, black and green colors are often encountered in "Divan". It is known that each color has its own meaning. The poet expresses anger, fear, love, love, etc. with the help of color. expresses such emotions. In this article, we have researched the colors used by Qatran Tabrizi. Among the interesting combinations created by shades of meaning are "red tear", "black heart", "(lover's) blue heart", "green head", "black hijran", "black head", "green gor", "black spike", "black moon", "black air", "red enemy", "yellow blood", "yellow moon", "green black", etc. can be shown. The colors used in "Divan" are divided into three parts: simple in terms of structure, preparation and complex. The color names used by the poet are divided into three parts from the point of view of origin: colors formed from the names of ornaments and jewels (ruby, enamel, pearl, coral, agate, silver, turquoise, etc.), colors formed from the names of flowers (gulnar, tulip, violet, purple), others names derived from names (fire, mirror, may, night, water, wine, etc.)

Keywords: Tar Tabrizi, Divan, red, yellow, black

Giriş

Rənglər insanların inanc və təsəvvürlərini, onların daxili xüsusiyyətlərini əks etdirən ünsürlərdir. Bəşər həyatında rəngdən istifadənin xüsusi əhəmiyyəti vardır. Xüsusilə ədəbiyyatda rənglərdən geniş şəkildə istifadə olumuşdur. Şair rəngin köməyi ilə qəzəb, qorxu, sevgi, eşq və s. kimi hiss-həyəcanlarını ifadə edir. Bu məqalədə Qətran Təbrizinin istifadə etdiyi rənglər haqqında araşdırma aparmışıq.

Hətta XI əsrdə fars dilində işlənən rəng adları haqqında məlumat almaq üçün Qətran Təbrizinin "Divanı" gözəl mənbə sayıla bilər. Divanda işlənmə tezliyi baxımından qırmızı, sarı, qara, yaşıl rəngləri üstünlük təşkil edir. Məlum olduğu kimi hər rəngin özünün müəyyən mənə çalarları vardır. Araşdırma nəticəsinə üzə çıxan maraqlı məqam budur ki, şair rənglərdən hansısa mənə çaları yaratmağa çalışmamış, hər bir əşyanı öz rəngində ifadə etməyə çalışmışdır. رنڭ لاله (lalə rəngi)، رنڭ روی (üzün rəngi)، رنڭ ديبا (ipəyin rəngi)، رنڭ خون (qan rəngi)، رنڭ رخ (üz rəngi)، رنڭ گل (gül rəngi)، رنڭ قير (qır rəngi)، رنڭ باغ (bağ rəngi)، رنڭ صدر (ürək rəngi)، رنڭ چهره (çöhrə rəngi)، رنڭ گلنار (nar gülü rəngi)، رنڭ زمين (yerin rəngi)، رنڭ گل سرخ (qızılgül rəngi)، رنڭ رخسار (üz rəngi)، رنڭ ارغوان (ərgəvan rəngi)، رنڭ لعل (ləl rəngi)، رنڭ خاک (torpaq rəngi)

رنگ (rəngi)، رنگ بوقلمون (Rum ipək növü)، رنگ خزان (xəzan rəngi)، رنگ رخ (üz rəngi)، رنگ
رزان (meynəlik rəngi)

در خزان از بوی این مغزم پر از بوی بهار
در بهار از رنگ آن رویم پر از رنگ خزان
(Qətran Təbrizi, 1362, s. 335)

Xəzanda bunun iyindən beynim bahar qoxusu ilə dolu
Baharda onun rəngindən üzüm xəzan rəngi ilə dolu.

روی رنگینش ربوده نور ماه و رنگ گل
زلف مشکینش گرفته بوی مشگ و رنگ قیر
(Qətran Təbrizi, 1362, s. 335)

Rəngli üzü ayın nuru, gülün rəngini qaçırmış,
Qara zülfü müşk qoxusu və qır rəngi almış.

Məna çaları yaratdığı maraqlı birləşmələrdən “qırmızı göz yaşı”, “qara ürək”, “(aşiqin) göy qəlbi”, “yaşıl baş”, “qara hicran”, “qara baş”, “yaşıl gor”, “qara sünbül”, “qara ay”, “qara hava”, “qırmızı düşmən”, “sarı qan”, “sarı ay”, “yaşıl qaradərili” və s. göstərmək olar.

تاکی بود ز عشق رخم زرد و اشگ سرخ
تاکی بود ز هجر لبم خشک و دیده تر
(Qətran Təbrizi, 1362).

Nə vaxta kimi eşqdən üzüm sarı, göz yaşım qırmızı olar?
Nə vaxta kimi ayrılıqdan dodağım quru, gözüm yaş olar?

سنان روشن او در دل سیاه عدو
بود چو آتش افروخته میان زغال
(Qətran Təbrizi, 1362).

Onun nizəsinin parlaq ucu düşmənin qara qəlbində
Kömürün içində yanan atəş kimi idi.

بنفشه گر چو دل عاشقان کبود بود
بزلف خویبان ماند بیوی نافه چین
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bənövşə aşıqlərin qəlbi kimi göy olsa da,
Çin müşkünün qoxusunu verməkdə gözəllərin zülfünə bənzəyir.

سر تو سبز باد از فر و گور دشمن از باران
رخ تو سرخ باد از می و حلق دشمن از بسمل
(Qətran Təbrizi, 1362).

Sənin başın əzəmətdən, düşmənin qəbri yağışdan yaşıl olsun
Sənin üzün meydən, düşmənin boğazı kəsilməkdən qırmızı olsun.

خجسته بر دل چون عشق و تیره چون هجرا
عزیز بر دل چون داد و خوار چون بیداد
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qəlbə eşq xoş, hicran qara olsun,
Qəlbə ədalət əziz, zülm xar olsun.

روش روشن همچو آتش سرش تیره همچو دود
شخص او در دست جود و علم او بر دل قران؟
(Qətran Təbrizi, 1362).

Üzü atəş kimi parlaq, başı atəş tüstü kimi qara,
Onun şəxsi səxavət əlində, onun qəlbi Quran əlində.

ولی را کرد رخ احمر عدو را کرد رخ اصفر
یکی را کرد گور اخضر یکی را کرد سر خضرا
(Qətran Təbrizi, 1362).

Dostun üzünü qırmızı, düşmənin üzünü sarı etdi,
Birinin qəbrini yaşıl, birinin başını yaşıl etdi.

ببین آن روی اگر بر سرو بستانت قمر باید
ببین آن زلف اگر بر ماه مشکینت کمر باید
(Qətran Təbrizi, 1362).

Əgər bostanının sərvinə ay lazımsa, o üzü gör
Əgər qara ayına kəmərlə lazımsa, o zülfü gör.

رخ تو باد گلناری و حلق خصم گلناری
سر تو باد زنگاری و گور خصم زنگاری
(Qətran Təbrizi, 1362).

Sənin üzün, düşmənin boğazı qırmızı olsun,
Sənin başın yaşıl, düşmənin qəbri yaşıl olsun.

رخ مخالف تو روز و شب زریری باد
رخ موافق تو سال و ماه معصفری
(Qətran Təbrizi, 1362).

Sənin müxalifinin üzü gecə-gündüz sarı olsun
Sənin müvafiqinin üzü il və ay sarı olsun.

مادرش بوده است همچون زنگی زنگارگون
او بسان رومیان بر تن ندارد هیچ زنگ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Anası tünd qaradərili kimi olmuş,
Bədəninə rumlular kimi heç bir pas yoxdur.

“Divan”da işlənən rəngləri quruluş baxımından sadə, düzəltmə və mürəkkəb olaraq üç hissəyə bölmüşük.

Quruluşca sadə rənglər

سرخ (82 qırmızı), زرد (82 sarı), سپید (15 ağ), سیاه (39 qara), کبود (16 göy), سبز (32 yaşıl),
اصفر (3 sarı), احمر (5 qırmızı), اسود (1 qara), بنفش (2 bənövşəyi), تیره (56 qara), اغیر (1 xaki),
اخضر (5 yaşıl), خضرا (5 yaşıl), حمرا (5 qırmızı), ادکن (3 qaraya çalan), دیجور (3 qara),
اشگ، رخ، روی، می، باد، یاقوت، نارदानه، نقطه، سیب، گل، بزر، گوهر، رطل، شاخ، رزان، گلنار، لاله، پرند،
گوگرد، لب – سرخ

Qırmızı - göz yaş, üz, mey, badə, yaqut, nar dənəsi, nöqtə, alma, gül, toxum, gövhər,
qədəh, budaq, meynəlik, nar gülü, lalə, ipək, kükürd, dodaq

زرد – سمن – حریر، دیبای، خزان، رزان، باغ، ترنج، نیب، یاقوت، برگ، قبا، رخسار، سیب، رخ، سبب، رخسار، قبا، برگ، یاقوت، نیب، ترنج، باغ، رزان، خزان، دیبای، حریر، سمن – زرد

Sarı – gül, üz, alma, çöhrə, qəba, yarpaq, yaqut, badə (şərab), turunc, bağ, xəzan, ipək,
yasəmən

روی زرد سائلان چون لاله گرداند بلفظ
زانکه در لفظش ننگید و ننگد نی و ل
(Qətran Təbrizi, 1362).

Sözlə dilənçilərin sarı üzünü lalə kimi edər
Çünki sözünə “yoxdur” və “yox” sığmaz.

روز، درفش، سیم – سپید

Ağ – gün, bayraq, gümüş

یکی چو ریخته دینار بر کبود پرند

یکی چو بیخته یاقوت بر سپید قصب

(Qətran Təbrizi, 1362).

Biri göy ipəyə dinar tökmüş,

Biri ağ kətana yaqut səpmiş.

دل، شب، زلف، جعد، خاک، خون، چشم، مشگ، قبا، گل، ماه، جامه، خال، خط، ابر، روز، پرده، چتر – سیاه

Qara – ürək, gecə, zülf, saç, torpaq, müşk, qəba, gül, ay, libas, xətt, bulud, gün, pərdə, çətir

روز رخشان گردد از زلف سیاهش تیره شب

وز رخس چون روز رخشان تیره شب رخشان شود

(Qətran Təbrizi, 1362).

Parlaq gün qara zülfündən qara gecəyə dönər

Üzündən qara gecə aydın gün kimi aydın olar.

پرند، تیغ، آب، جامه، یاقوت، چرخ، نگین، دل (عاشق)، آسمان – کبود

شد پر از لعل بدخشانی ز لاله بوستان

پر ز یاقوت کبود است از بنفشه جویبار

(Qətran Təbrizi, 1362).

Bostan Bədəxşan ləlinə oxşar lələ ilə doldu

Çay göy yaquta oxşar bənövşə ilə doldu.

Göy – ipək, qılınc, su, libas, yaqut, çarx, qaş, (aşiqin) qəlbi, asiman

نقاب، سر، پرند، سرو، برگ، پرنیان، باغ، تخت، درخت، زمین – سبز

Yaşıl – niqab, baş, ipək, sərv, yarpaq, bağ, taxt, ağac, yer

سر تو سبز باد چون شمشاد

رخ تو سرخ باد چون عناب

(Qətran Təbrizi, 1362).

Sənin başın yaşıl olsun şümşad kimi

Sənin üzün qırmızı olsun innab kimi

رخ، دینار، روی – اصفر

Sarı – üz, dinar, çöhrə

رخ، زمین، لاله، معجر – احمر

Qırmızı – üz, yer, lalə, (qadınların) ləçəyi

دیباى- بنفش

Bənövşəyi – ipək

روی، زمین، بخت، درمهای، شب، ابر، هجران، روز، هوای، دل، چرخ، خاک، سپاه، سر، روزگار – تیره

Qara – üz, yer, baxt, dirhəmlər, gecə, bulud, hicran, gün, hava, ürək, çarx, torpaq, qoşun, baş, ruzgar

هوای – اغبر

Xaki - hava

گور، دریای، دیبه، چادر- اخضر

Yaşıl – gor, dəniz, ipək, çadır

سر، گنبد، گلستان، زمین – خضرا

Yaşıl – baş, günbəz, gülüstan, yer

می، روی، گل – حمرا

Qırmızı – mey, üz, gül

شب – دیجور

Qara – gecə

Quruluşca düzəltmə rənglər

Quruluşca düzəltmə rənglər “ین”، “ینه” və “ی” şəkilçisinin isimlərə artırılması yolu ilə düzəlmişdir.

مشگین (qara 44)، زرین (qızılı 43)، سیمین (gümüşi 37)، یاقوئین (qırmızı 4)، بلورین (parlaq 1)،
عنبرین (qara 5)، رنگین (rəngli 32)، زرینه (qızılı 2)، گلناری (qırmızı 8)، آبی (mavi 18)، خاکی (xakı 1)،
لاجوردی (göy 1)، نیلی (göy 5)، مرجانی (qırmızı 8)، ارغوانی (bənövşəyə çalan qırmızı 2)، مینایی (yaşıl 2)،
زعفرانی (zəfəran rəngi 3)، معصفری (sarı 4)، زریری (sarı 3)، شنگرفی (qırmızı 4)، آتشی (tünd 2)،
بسدین (qırmızı 3)

کمان، دماغ، زلف، زلفین، آهو، نافه، گرد، سنبل، کمند، ماه، هوا، مشگ، می، خال - مشگین

Qara – kaman, beyin, zülf, iki zülf, ahu, göbək, toz, sünbül, kəmənd, ay, hava, müşk, mey, xal

هست ز آنرو زلف مشگین تو دلها را چمن

زانکه گه چون جیم و گه چون میم و گه چون نون بود
(Qətran Təbrizi, 1362).

Ona görə sənin qara zülfün ürəklərə çəməndir
Çünki gah cim, gah mim, gah da nun kimi olur.

حقه، چمن، رطلهای، قندیل، سوزن، کمان، چادر، مغفر، جام، شاخ، کفش، چهره، رخ، نرگس، تخته های، ساغر،
نعل، رخسار، ورق – زرین

Qızılı – qutu, çəmən, qədəhlər, qəndil, iynə, kaman, çadır, dəbilqə, cam, budaq

کوه دیگر باره سیمین گشت و زرین شد چمن
آب دیگر باره روشن گشت و تیره شد هوا
(Qətran Təbrizi, 1362).

Dağ yenidən gümüşü oldu, çəmən qızılı
Su yenidən parlaq oldu, hava qaraldı.

کوه، چهره، جام، مجمر، قدح، روی، ساغر، چراغ، تن، فتیله، مجن، وادی، بار، سرو، عذار، نعالی، سینه،
زنخدان، گوی – سیمین

Gümüşü – dağ, çöhrə, cam, manqal, qədəh, üz, piyalə, çırağ, bədən, piltə, sipər, vadi, yük,
sərv, üz, nalbəndlik, sinə, zənəxdan, top

طرف بستان گشت پر قندیل زرین از ترنج
گر ز نرگس بود بر روی زمین سیمین چراغ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bostan qızılı qəndil kimi turunca doldu
Yer üzündə nərgiz gümüşü çırağ olsa belə.

جام، عقد – یاقوتین

Qırmızı – cam, boyunbağı

بینوا گلبن چو از بلبل نوا بشنید کرد
زرد می در جام یاقوتین و شاهی بی نوا؟
(Qətran Təbrizi, 1362).

Yazıq gül bülbülün avazını eşidəndə
Qırmızı camda meyi sarı, şahı səfil etdi.

جام – بلورین

Parlaq - cam

چوگان، صولجان – عنبرین

Qara – çövqan

بناز گشته برم عنبرین از آن سنبل
ببوسه گشته لبم شکرین از آن مرجان
(Qətran Təbrizi, 1362).

O sünböldən ənberli oldu nazla qucağım
O mərcandan şəkərli oldu öpüşlə dodağım.

جام، قیمت – زرینه

Qızılı – cam, qiymət

نرگس اندر باغ همچون میگسار سبزپوش
کش ز مینا ساعد سیمین بکف زرینه جام
(Qətran Təbrizi, 1362).

Nərgiz bağda yaşılgeyimli şərəbxor kimi
Onun mina qolunda, gümüşü ovcunda qızılı cam

حریر، نیید، جامه، رخ، خصم، برگ - گلناری

Qırmızı – ipək, badə, paltar, üz, düşmən, yarpaq

لاله چون جام عقیقی پر ز گلناری نیید
اقحوان چون قحف پر از زر دیناری مدام
(Qətran Təbrizi, 1362).

Lalə qırmızı şərəbla dolu əqiqi cam kimi
Çobanyastığı qızıl dinarla dolu kasa kimi

شاخ، آب، زر، روی، نسرین، بویه – آبی

Mavi –budaq, su, qızıl, üz, nəsrin, arzu?

تا زمانه شاخ آبی را چو چوگان چفته کرد
گشت پیدا بر کرانش گوی های کهربا
(Qətran Təbrizi, 1362).

Zəmanə mavi budağı çovqan kim əyəndə
Kənarında kəhrəba topları peyda oldu.

سخن – خاکی

Xaki - söz

پالیز – لاجوردی

Göy – bostan

از لاله و بنفشه سحرگه نگاه کن
پالیز لاجوردی و صحرا معصفری
(Qətran Təbrizi, 1362).

Səhər çağı bax, lalə və bənövşədən

Bostan göy, səhra sarıdır.

دل، ابر، چرخ، چشم – نیلی

Göy – ürək, bulud, çarx, göz

ابر نیلی دیده گریان چون زنان سوگوار
گل عقیقی روی خندان چون بتان شادکام
(Qətran Təbrizi, 1362).

Yaslı qadınlar kimi bulud göy, göz ağlar

Şad gözəllər kimi gül əqiq kimi, üz gülər

روی، دیده، دینار، کوه، موج، چشم – مرجانی

Qırmızı – üz, göz, dinar, dağ, dalğa, göz

روی مرجانی ز چشم دوست پنهانی کند
تا سرشک چشم من چون روی مرجانی کند
(Qətran Təbrizi, 1362).

Dost gözümdən qırmızı üzü gizlədir

Mənim göz yaşım üzümü mərcan tək etsin.

رخ، عارض – ارغوانی

Qırmızı – üz, çöhrə

ایا گشته پیر از جوانیت مانده
هوسهات با عارض ارغوانی
(Qətran Təbrizi, 1362).

Ey qocalmış, cavanlığından qalib

Həvəslərin qırmızı çöhrənlə.

کافور، دشت – مینایی

Yaşıl –kafur, səhra

ز سبزه دشت مینایی ز لاله کوه مرجانی
ز سوسن مرز کافوری ز خیری باغ دیناری
(Qətran Təbrizi, 1362).

Yaşılıqdan səhra yaşıl, lələdən dağ qırmızı
Süsənlə bağ ağ rəngdə, həmişəbaharla bağ ipək tək.

می، روی زمین – زعفرانی

Qırmızı – mey, yerin üzü

می زعفرانی فرازی من آرد
ز عکس رخ او شده ارغوانی
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qırmızı mey mənə ucalıq gətirir
Onun üzünün əksindən qırmızı olmuşdur.

خون، صحرا، ماه – معصفری

Sarı - qan, səhra, ay

رخ – زریری

Sarı – üz

از سینه حریری دارد رخ زریری
هست آن بت سریری فخر بتان کاشان
(Qətran Təbrizi, 1362).

İpək kimi sinəsindən üzüm saralıb
O Səriri gözəli Kaşan gözəllərinin fəxridir.

حریر، ازار، حلل، کوه – شنگرفی

Qırmızı – ipək, alt paltarı, bəzəklər, dağ

مرغزار از سبزه پوشیده است زنگاری پرند
کوهسار از لاله گسترده است شنگرفی حریر
(Qətran Təbrizi, 1362).

Çəmənlik otlardan yaşıl ipək geyinmiş
Dağlıq lələdən qırmızı ipək sərmış.

بنفشه، سما، کرباس، حسام، تن، بر، آب، دام، دیبا، پرنده، لباس، دشت، پرنیان – نیلگون

Göy – bənövşə, səma, pambıq parça, qılınc, bədən, kənar, su, tələ, ipək, ipək, libas, səhra
بر نیلگون بنفشه فشانده شکوفه باد
همچون ستارگان زیر نیلگون سما
(Qətran Təbrizi, 1362).

Külək göy bənövşəyə çiçək səpdi
Göy səmanın üzərinə ulduzlar kimi.

رنگ، شخ، دل، مشگ – آذرگون

Qırmızı – rəng, budaq, ürək, müşk

همی بباغی ماند شکفته آذرگون
که عنبرینش زمینست و بسدین دیوار
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bağda qırmızı çiçək qalırdı
Torpağı qara, divarı mərcandan idi.

حریر، زمین – زرگون

Qızılı – ipək, yer

زر و سیم بخشیدنش روز بزم او بینی
زمین را زرگون زیور سما را سیمگون سیما
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bayram günü qızıl-gümüş bağışlamağını görəsən
Yerə qızılı bəzək, səmaya gümüşü sima (verir)

گیاه، دیبا، پرتاب، بوستان – پیروزه گون

Firuzəyi - bitki, ipək, ox atan, bostan

تابان چو نارداغه سرخ از بر پرنده
بیجا ده رنگ لاله ز پیروزه گون گیا
(Qətran Təbrizi, 1362).

Ağacın kənarında qırmızı nar dənələri kimi parlaq
Firuzəyi otdan qırmızı rəngli lələ.

سیماء، نسرین – دینارگون

Qızılı – sima, nəsrin

الا تا باد در نیسان کند بیجاده گون لاله
الا تا باد در تشرین کند دینارگون نسرین
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qoy külək neysanda lələni qırmızı rəngə boyasın,
Qoy külək tişrində nəsrini qızılı rəngdə etsin.

خارا – یاقوتگون

Qırmızı – qranit

زمین از سنبل و سوسن شده پر عنبر سارا
ز گلنار و گل و خیری شده یاقوت گون خارا
(Qətran Təbrizi, 1362).

Yer sünbül və süsəndən xoş ənbər qoxuyur,
Nar gülü, həmişəbahar gülündən qranit qırmızı olub.

گلهای، لب – میگون

Tünd qırmızı - güllər, dodaq

ناچشیده می هنوز از آن لب میگون او
از فراق او مرا هر ساعتی گیرد خمار
(Qətran Təbrizi, 1362).

Onun tünd qırmızı dodağından şərabı hələ dadmamış,
Ayrılığından hər saat məni xumar tutur.

مرجان، بوستان، مغفر، لاله، گلستان - بیجاده گون

Qırmızı – mərcan, bostan, dəbilqə, lələ, gülüstan

بوستان پیراهن از پیروزه گون دیبا کند
گلستان پیرایه از بیجاده گون مرجان کند
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bustan firuzəyi ipəkdən köynək geyinib
Gülüstan qırmızı mərcandan bəzək vurub.

دشت، زنگی – زنگارگون

Yaşıl – səhra, qaradərili

دشته زنگارگون و کوهها شنگرف رنگ
مرزها پیروزه پوش و شاخها بیجاده بار
(Qətran Təbrizi, 1362).

Çöllər yaşıl və dağlar qırmızı rəngdir
Yerlər firuzə geymiş və budaqlar yaqut səpir.

باده های، چشم، لعل – لاله گون

Qırmızı – badələr, göz, ləl

خوش بود خوردن کنون با دوستان در بوستان
باده های لاله گون در لاله های باده رنگ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Xoş idi indi bustanda dostlarla içmək
Badə rəngli lələlərdə, qırmızı badələri.

رخ، حریر، چمن، رخسار، برگ – زردگون

Sarı – üz, ipək, çəmən, çöhrə, yarpaq

شده سیمگون لب شده زردگون رخ
شده نیلگون تن شده نیلگون بر
(Qətran Təbrizi, 1362).

Dodağı gümüşü olmuş, üzü sarı
Bədəni göy olmuş sinəsi də göy.

زمین، ایاغ – کافورگون

Ağ – yer, ayaq

نرگس بیاد سوسن و شمشاد در فکند
دینار گون نیبذ به کافور گون ایاغ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Nərgiz süsən və şümşadı yada saldı
Ağ ayaqda qızılı badə tək.

عند، دل – فیروزه گون

Firuzəyi – nizə, ürək

مه نیسان برون آورد بر صحرا یکی لشگر
که با فیروزه گون در عند با بیجاده گون مغفر
(Qətran Təbrizi, 1362).

Neysan ayında səhraya bir qoşun çıxardı
Hər tərəfi firuzəyi, dəbilqəsi qırmızı.

سما، لب، چرخ، زخم، رخسار، بوستان، خز، پیکان، داستان، کوه – سیمگون

Gümüşü – səma, dodaq, çarx, yara, çöhrə, bostan, xəz, ox ucu, əllər, dağ

تا شد از گل بوستان سیمگون بیجاده فام
بوی و رنگ از گل ستاند و باده و بیجاده وام
(Qətran Təbrizi, 1362).

Gümüşü bustan güllərlə qızaranda

Güldən rəng və qoxu, badə və yaqutdan borc alır.

حریر، ابر، سیل – قیرگون

Qara – ipək, bulud, seyl

گشت ز ابر قیرگون و لاله بیجاده فام
دشت چون منقار طوطی چرخ چون پشت پلنگ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qara buluddan və qırmızı lalədən

Səhra tutinin dimdiyi, torpaq pələngin beli kimi oldu.

خال، زلف، شقاق – غالیه گون

Qara – xal, zülf, yarıq

ای مشک فشان زلفین ای غالیه گون خال
با هر دو بود غالیه و مشک چون آخال
(Qətran Təbrizi, 1362).

Ey züfləri müşksaçan qara xallı

Hər ikisində qaliyə və müşk artıq idi.

روی – آینه گون

Parlaq – üz

بزلف غالبه رنگی بروی آینه گون
ز عشق هر دو مرا روی زرد و رای نگون
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qara rəngli zülflə, parlaq üzlə
Hər ikisinin eşqindən mənim üzüm sarı, fikrim tərs oldu.

ایوان – فرخارگون

Qəhvəyi - eyvan

خد – دیبا گون

İpək kimi - üz

ششتری – سبز گون

Yaşıl – şüştəri

هوا گشت چون نیلگون پرنیان
زمین گشت چون سبز گون ششتری
(Qətran Təbrizi, 1362).

Hava göy ipək kimi oldu
Yer yaşıl şüştəri (ipək) kimi oldu.

آبی – زریر گون

Qızılı – su

کهسار سیمرنگ شد و چرخ سیمگون
آبی زریر گون شده باده عقیق رنگ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Dağlıq gümüşü oldu, yer gümüşü
Qırmızı badə maviyə çalan sarı oldu.

ابر – سیه فام

Qara – bulud

دژم روئی و گیتی را کند آثار تو خرم
سیه فامی و عالم را کند دیدار تو روشن
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qəzəblisən, sənin əsərlərin dünyanı xürrəm edər
Qaraqabaqsan aləmi sənin görüşün parlaq edər.

رخ، عارض، روی – گلغام

Qırmızı – üz, çöhrə

بوی داده مشگ را زان زلف مشگین عاریت
رنگ داده لاله را زان عارض گلغام فام
(Qətran Təbrizi, 1362).

Müşkə qara zülfün qoxunu borc vermiş
Laləyə qırmızı üzündən rəng vermiş.

لب – می فام

Tünd qırmızı – dodaq

مشک و مه را زلف و رویت رنگ و بوئی وام داد
عاشقان را راحت روح آن لب می فام داد
(Qətran Təbrizi, 1362).

Müşk və aya zülf və saçın rəng və qoxu borc vermiş
Aşıqlərə ruh rahatlığını o tünd rəngli dodaq vermiş

زلفین – مشکین فام

Qara – zülflər

ماه رخسار ترا زلفین مشکین فام داد
دام زلفت بند و تیمارم بهفت اندام داد
(Qətran Təbrizi, 1362).

Ay sənin üzünə iki qara zülfü verdi
Zülfünün tələsi yeddi əndamıma bənd və nəvaziş verdi.

تیهو، گل – یاقوت فام

Qırmızı – kəklik, gül

تا بود وقت بهاران رنگ گل یاقوت فام
تا بود دینار گون برگ رزان وقت خزان
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bahar vaxtı gülün rəngi qırmızı oldu
Xəzan vaxtı meynələrin yarpağı qızılı oldu.

زلف، جعد – غالیه فام

Qara – zülf, saç

ربود جان و دل من بزلف غالیه فام
بتی که بوی دهد زلف او بغالیه وام
(Qətran Təbrizi, 1362).

Mənim ruhumu və qəlbimi qara zülfü ilə qaçırdı
Zülfünün ona qaliyəni borc verdiyi o büt (gözəl)

لاله، صحرا – بیجاده فام

Qırmızı ya sarı – lalə, səhra

از شکوفه باد در بستان شده لؤلؤ فشان
وز شقایق سنگ در صحرا شده بیجاده فام
(Qətran Təbrizi, 1362).

Çiçəkdən külək bustanda dürrəfşan olub
Səhrada daş lalələrdən qırmızı olub.

در و دیوار، جام – زراگین

Qızılı – qapı və divar, cam

شکفته نرگس اندر باغ چون اشگ و رخ عاشق
چو زهره رفته در پروین بسیمین جام زراگین
(Qətran Təbrizi, 1362).

Nərgiz bağda aşiqin göz yaşı və üzü kimi açılmış,
Zöhrə Pərvində qızılı camın gümüşünə getmiş.

زلف - مشک آگین

Qara – zülf

بسان پشت منست آن دو زلف مشک آگین
بسان جان منست آن دو چشم سحر آگند
(Qətran Təbrizi, 1362).

O iki qara zülf mənim arxam kimidir
O iki sehrli göz mənim canım kimidir.

باد – سیم آگین

Gümüşü – külək

سیم نرگس را بهاری باد زر آکنده کرد
زر آبی را بهاری باد سیم آگین کند
(Qətran Təbrizi, 1362).

Baharın gümüş nərgizini külək qızılıla doldurdu
Qızıl bahar suyunu gümüşü küləyə çevirdi.

زر – لاجورد آگین

Göy – qızıl

بنفشه برده بار خوش میان شنبلید کش
چو گوگرد از بر آتش چو زر لاجورد آگین
(Qətran Təbrizi, 1362).

Şənbəlid arasında bənövşə xoş yükünü aparıb
Atəşdən kükürdü göy qızıl kimi.

دل، نار – خون آگین

Qırmızı – ürək, nar

ز زخم نار رخ سیب گشته خون آلود
ز کین سیب دل نار گشته خون آگین
(Qətran Təbrizi, 1362).

Narın yarasından almanın üzü qanlı oldu
Almanın kinindən narın ürəyi qanla doldu.

عماری – عقیق آگین

əqiqi – kəcavə

بان – عنبر آگین

Qara - ətir

که هر کو را خرد گوید که باید میری او جوید
کز او میری همی بوید چو مشگ از عنبر آگین بان
(Qətran Təbrizi, 1362).

Kim onu alsa, deyər ki, əmirliyi onda axtarmaq lazımdır
Onu qoxuyar qara ətirdən dolmuş müşk kimi

سماری – قیر آگین

Qara – qayıq

همه صحرا همی ماند ره دریای ساری را
میان باغ ماند آب قیر آگین سماری را
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bütün səhra Sari dənizinin yoluna oxşayır
Bağın ortasında su qara qayığa oxşayır.

شکوفه، کوه، کهسار – سیمرنگ

Gümüşü – çiçək, dağ, dağlıq

کافور بار شد فلک و کوه سیمزنگ
وز کوه کرد روی سوی دشت گرم و رنگ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Fələk kafur səpdi və dağ gümüşü oldu
Qoç dağdan səhraya tərəf üz tutdu.

جویبار – مشگ رنگ

Qara – çay

سیم پوش روز بار است از شکوفه باغها
مشگبوی و مشگ رنگ است از بنفشه جویبار
(Qətran Təbrizi, 1362).

Gümüş geyimli günün bağların çiçəyindən yükü var
Bənövşədə çay müşk qoxuyur və qaradır.

چنگ، گلستان، گل، می – بیجاده رنگ

Qırmızı – çəng, gülüstan, gül, mey

ز خون آهو بیجاده رنگ چنگ پلنگ
ز خون تیهو یاقوت فام چنگ عقاب
(Qətran Təbrizi, 1362).

Ceyranın qanından pələngin pəncəsi qırmızı
Kəkliyin qanından qartalın caynağı qırmızı.

زلف، ابر – شیرنگ

Qara – zülf, bulud

زلف شیرنگش مرا ناهید بنماید بروز
روی رخشانس مرا خورشید بنماید بشب
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qara zülfü məni gündüz Nahid adlandırdı
Parlaq üzü məni gecə Günəş adlandırdı.

زلف – غالیه رنگ

Qara – zülf

سخنش غالیه بویست و زلف غالیه رنگ
دهانش تنگتر است از دهان غالیه دان
(Qətran Təbrizi, 1362).

Sözündən qaliyə qoxuyur, zülfü qara rəngdir

Ağzı qaliyə qabının ağzından daha dardır.

لب – می رنگ

Tünd qırmızı – dodaq

باده، روی – گلرنگ

Qırmızı – badə, üz

بگیر باده گلرنگ بر بنفشه و گل
ز روی و موی بتان هم گل و بنفشه ستان
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bənövşə və güldən qırmızı badəni al
Gözəllərin üzü və saçından da gül və bənövşə al.

نافه – لاله رنگ

Qırmızı – göbək

نافه مشگ سیاهش هست دائم لاله رنگ
معدن مشگ سیاهش هست دائم پرنیان؟
(Qətran Təbrizi, 1362).

Qara müşk göbəyi həmişə qırmızıdır
Qara müşk mədəni həmişə ipəkdir.

لاله های- باده رنگ

Qırmızı – lalələr

ارغوان آمد بجای شنبلیذ زردگون
لاله های باده رنگ آمد بجای باد رنگ
(Qətran Təbrizi, 1362).

Sarı şənbəlidin yerinə ərgəvan gəldi
Qırmızı lalələr yerinə ləng gəldi.

شاخ – مینا رنگ

Yaşıl – budaq

باغ – طاوس رنگ

Qızılı – bağ

باغ شد طاوس رنگ و لاله غنچه در او
همچو منقاری شد از شنگرف و در منقار قار
(Qətran Təbrizi, 1362).

Bağ rəngarəng oldu, lalə qönçəsi onda
Qara dimdikdə qurğuşundan dimdik kimi oldu.

نگین – زرد یاقوتی

Sarıya çalan – qaş

و یا چون خاتم مینا نگینش زرد یاقوتی
ز بهر محکمی بر بسته شش دندانہ سیمین
(Qətran Təbrizi, 1362).

Mina üzük kimi qaş sarı yaquti oldu
Möhkəmliyi üçün altı gümüş dişcik bağlamış

خاک - سیاه اخضر

Tünd yaşıl – torpaq

ز روی او بیفزود سر او مجلس و محضر
بفر او بماء دی شود خاک سیاه اخضر
(Qətran Təbrizi, 1362).

Ona görə məclisdə onu başı yanar
Onun şövkəti ilə dey ayında torpaq tün yaşıl olar.

لباس - نیلگون ادکن

Qaraya çalan göy – libas

لباس دشت کنون گشت نیلگون و شی
لباس چرخ همه گشت نیلگون ادکن
(Qətran Təbrizi, 1362).

Çölün libası indi göy oldu
Yerin libası qaraya çalan göy oldu.

کوه – سنگرف رنگ

Qırmızı dağ

دشته زنگارگون و کوهها سنگرف رنگ
مرزها پیروزه پوش و شاخها بیجاده بار
(Qətran Təbrizi, 1362).

Çöllər yaşıl dağlar qırmızı
Yerlər firuzə geyimli budaqlar yaqut yüklü

کوه – سنگرف گون

Qırmızı dağ

از شکوفه بوستان را برف گون بینی همه
وز شقایق کوه را شنگرف گون بینی همه
(Qətran Təbrizi, 1362).

Çiçəkdən bostanı aǵ görərsən tam
Lalələrdən daǵı qırmızı görərsən tam.

Rəng adlarını yaranmaq baxımından üç hissəyə bölə bilərik:

1. Bəzək və cəvahir adlarından düzələn rənglər:

مشک (müşk) - مشکین، مشک (müşk) - مشکین فام، مشک (müşk) -
مشک آگین، عنبر (ənbər) - عنبرین، عنبر (ənbər) - عنبر آگین، نیل (boyaq bitkisi) - نیلی، نیل (boyaq)
bitkisi) - نیلگون، نیل (boyaq bitkisi) - نیلگون ادکن، کافور (kafur) - کافور گون، عالیه (qaliyə) -
عالیه گون، عالیه (qaliyə) - عالیه رنگ، عالیه (qaliyə) - عالیه فام، زنگار (dəmir pası) - زنگارگون،
زر (qızıl) - زرین، زر (qızıl) - زرینه، زرد (sarı) - زردگون، زر (qızıl) - زری، زر (qızıl) - زریر
گون، زر آگین، سیم (gümüş) - سیمین، سیم (gümüş) - سیمگون، سیم (gümüş) - سیم آگین،
سیم (gümüş) - سیم رنگ، یاقوت (yaqut) - یاقوتین، یاقوت (yaqut) - یاقوت گون، یاقوت (yaqut) - یاقوت
فام، یاقوت (yaqut) - زرد یاقوتی، لاجورد (lacəvərd) - لاجوردی، لاجورد (lacəvərd) - لاجورد آگین،
مرجان (mərcaṅ) - مرجانی، مینا (mina) - مینایی، مینا (mina) - مینا رنگ، شنگرف (qurğuşun)
- شنگرفی، شنگرف (qurğuşun oksidi) - شنگرف رنگ، شنگرف (qurğuşun oksidi) -
شنگرف گون، فیروزه (firuzə) - فیروزه گون، فیروزه (firuzə) - فیروزه گون، بیجاده (qırmızı yaqut)
- بیجاده گون، بیجاده (qırmızı yaqut) - بیجاده فام، بیجاده (qırmızı yaqut) - بیجاده رنگ،
گوهر (gövhər) - گوهر آگین، گهر (gövhər) - گهر آگین، عقیق (əqiq) - عقیق آگین، بسد (mərcaṅ) -
بسدین

2. Gül adlarından düzələn rənglər:

ارغوان (ərgəvan) - ارغوانی، زعفران (zəfəran) - زعفرانی، گلنار (nar gülü) - گلناری، گل (gül) -
گلگون، لاله (lalə) - لاله گون، گل (gül) - گلغام، گل (gül) - گلرنگ، لاله (lalə) - لاله رنگ،
ارغوان (ərgəvan) - ارغوان رنگ

3. Digər adlardan yaranan adlar

بلور (büllur) - بلورین، آب (su) - آبی، خاک (torpaq) - خاکی، معصفر (sarı) - معصفری، رنگ (rəng)
- رنگین، آذر (atəş) - آذرگون، دینار (dinar) - دینارگون، می (mey) - میگون، قیر (qır) - قیرگون،
آینه (ayna) - آینه گون، فرخار (bütخانə) - فرخارگون، دیبا (ipək) - دیبا گون، سبز (yaşıl) - سبزگون،
سیه (qara) - سیه فام، می (mey) - می فام، خون (qan) - خون آگین، قیر (qır) - قیر آگین، آذر (atəş) - آذر
رنگ، شب (gecə) - شبرنگ، آب (su) - آبرنگ، می (mey) - می رنگ، باد (badə) - باد رنگ،
طاوس (tovuz) - طاوس رنگ، برف (qar) - برف رنگ

Aşağıdakı cədvəldə Qətran Təbrizinin “Divan”ında işlənən rəng adlarının həm mənbəsi, həm də işlənmə tezliyi göstərilmişdir.

Cədvəl: Rəng adları

(s. 5, q.2, b.34)	5 dəfə qırmızı احمر
(s. 5, q.2, b.34)	5 dəfə yaşıl اخضر
(s. 84, q. 44, b. 26)	7 dəfə qırmızı, atəş rəngi آذرگون
(s. 84, q. 44, b. 26)	1 dəfə qırmızı آذر رنگ
(s. 165, q. 84, b. 26)	1 dəfə qara اسود
(s. 5, q.2, b.34)	2 dəfə sarı اصفر
(s.32, q. 13, b.31)	2 dəfə ağ-qara اشهب
(s. 278, q. 148, b.1)	1 dəfə parlaq آينه گون
(s. 263, q. 139, b. 13)	şəffaf 1 dəfə بلورين
(s. 198, q. 106, b. 6)	3 dəfə qırmızı بيجاده فام
(s. 89, q. 47, b. 2)	4 dəfə qırmızı بيجاده گون
(s. 89, q. 47, b. 2)	2 dəfə firuzəyi بيروزه گون
(s. 5, q.2, b.34)	yaşıl 5 dəfə خضرا
(s. 293, q. 155, b. 9)	1 dəfə qanlı,qırmızı خون آگين
(s. 103, q. 55, b. 5)	1 dəfə ديباگون
(s. 27, q. 11, b. 4)	2 dəfə qızılı دينارگون
(s. 24, q. 9, b. 40)	24 dəfə rəngli رنگين
(s. 33, q. 14, b.4)	20 dəfə parlaq رخشان
(s. 344, q. 180, b. 9)	2 dəfə qızılı زراگين
(s. 19, q. 8, b. 7)	sarı 57 dəfə زرد
(s. 223, q. 119, b. 8)	4 dəfə sarı زردگون
(s. 4, q.2, b.29)	2 dəfə qızılı زرگون
(s. 197, q. 105, b. 2)	sarı 1 dəfə زيرگون
(s. 315, q. 166, b. 5)	43 dəfə qızılı زرين
(s. 229, q. 123, b. 13)	2 dəfə qızılı زرينه
(s. 137, q. 71, b. 10)	2 dəfə yaşıl زنگارگون
(s. 137, q. 71, b. 10)	1 dəfə qırmızı, qəhvəyi شنگرف رنگ
(s. 512, m. 134, b. 10)	yaşıl 1 dəfə سيزگون

(s. 29, q. 12, b.12)	15 dəfə ağ سپید
(s.31, q. 13, b.) (s.31, q. 13, b.5)	qırmızı 75 dəfə سرخ
(s.31, q. 13, b.5)	qara 40 dəfə سیاه
(s. 6, q. 3, b. 7)	yaşıl 60 dəfə سبز
(s. 87, q. 46, b. 5)	gümüşü 1 dəfə اگین
(s. 4, q.2, b.29)	gümüşü 7 dəfə سیمگون
(s. 31, q. 13, b.1)	gümüşü 35 dəfə سیمین
(s. 465, m. 32, b. 2)	2 dəfə qara سیه فام
(s. 33, q. 14, b.4)	qara 1 dəfə شیرنگ
(s. 421, t. 4, b. 3, b.1)	qırmızı 1 dəfə عقیق اگین
(s. 309, q. 162, b.30)	qara 1 dəfə عنبر اگین
(s. 303, q. 160, b. 4)	3 dəfə qara عنبرین
(s.233, q. 125, b. 1)	2 dəfə qara غالیه فام
(s. 280, q. 149, b. 1)	qara 5 dəfə غالیه گون
(s. 327, q. 173, b. 15)	1 dəfə büt rəngi فرخارگون
(s. 170, q. 87, b. 1)	2 dəfə firuzəyi فیروزه گون
(s. 421, t. 4, b. 3, b. 4)	1 dəfə qara قیر اگین
(s. 198, q. 106, b. 6)	2 dəfə qara قیرگون
(s. 160, q. 82, b. 2)	2 dəfə ağ کافور گون
(s. 29, q. 12, b.12)	12 dəfə göy کبود
(s. 443, t. 6, b. 2, b. 1)	3 dəfə qırmızı گلغام
(s. 439, t. 4, b. 4, b.4)	2 dəfə qırmızı گلگون
(s. 398, q. 208, b. 26)	2 dəfə qırmızı گلناری
(s. 95, q. 52, b. 29)	1 dəfə gövhər rəngi گهر اگین
(s. 99, q. 52, b. 29)	1 dəfə گوهر اگین
(s. 282, q. 150, b. 4)	1 dəfə göy لاجورد اگین
(s. 156, q. 80, b. 12)	2 dəfə qırmızı لاله گون
(s. 67, q. 35, b. 9)	1 dəfə qara مشک اگین
(s. 26, q. 10, b. 30)	28 dəfə qara مشکین
(s. 418, tərziat 3, b. 4, b.2)	1 dəfə qara مشکین فام
(s. 418, tərziat 3, b. 4, b.1)	1 dəfə qırmızı می فام
(s. 23, q. 9, b. 40)	3 dəfə al-qırmızı میگون

(s. 89, q. 47, b. 1)	24 dəfə qırmızı نعمان
(s. 376, q. 199, b. 14)	16 dəfə göy نیلگون
(s. 343, q. 179, b. 36)	2 dəfə qırmızı یاقوت فام
(s. 27, q. 11, b. 12)	1 dəfə qırmızı یاقوت گون
(s. 15, q. 6, b. 15)	4 dəfə qırmızı یاقوتین
(s. 152, q. 76, b. 1)	1 dəfə çox qara دیجور

Nəticə

Qətran Təbrizinin “Divan”ı XI əsrdə fars dilində işlənən bir çox terminlərin araşdırılması baxımından çox əhəmiyyətlidir. Rənglərin birləşmələrdə işlənməsi, onların vasitəsilə bir çox poetik fiqurların yaradılması həmin dövrün qəsidələrinin dilini daha asan başa düşmək baxımından çox əhəmiyyətlidir. Biz də bu məqalədə həmin adların işlənməsi və onlardan yaranan mənə çalarlarını araşdırıb üzə çıxarmışıq.

Ədəbiyyat siyahısı

Qətran Təbrizi (1362). *Divan*. Qoqnus nəşriyyatı.